

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések árszabás szerint vétetnek fel.

I. évfolyam. 26. szám.

Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy hóra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Csütörtök, június 27.

Bocskay vármegyéje

tiltakozik az alkotmánytörés és hazaárulás ellen.

Hajdu testvérek!

Lehetetlen, hogy a ti lelketekben már nem élne annak a lángoló hazaszeretetének még egy kis szikrája, amely őseinket ádáz, elkeseredett küzdelemre ösztönözte Bécs ellen. Bocskay népe, amikor veszélyben volt a haza, táborba szállott, fegyvert ragadott és piros vérenek a hullásával védte meg ennek az áldott, imádkozott hazát földnek minden rögét.

Hajdu testvérek! A történelem nagy idői elmúltak, de ismét feltámadtak. Ismét veszélyben van hazánk, alkotmányunk, szabadságunk. Durva bérencek hóhéri kezekkel törtek legszentebb jogainkra. Veszély a haza! Bécs reánk tapodott Judás-arányokkal megfizetett hazaárulóival. Hajdu testvérek! Jól vigyázzatok, — mert ha most engedünk: mindenünk elveszett! A gyáva, hazaáruló bitangok fegyveres erdővel, szuronyok rengetegével veszik körül magukat, hogy jogos haragunk utól ne érje őket.

De a történelem arra tanít, hogy a szuronyokra épült hatalom fővényre épített vár, amelyet be kell venni a mi hazaszeretettünknek. Le kell tiporunk, meg kell aláznunk a hazaárulókat, akik áruba bocsátották Önön véreiket.

Hajdu testvérek! A történelmi idők egész súlylyal nehezdednek reánk. Tudjátok-e, hogy mi most nagy felelősséggel állunk a világ színe előtt? Tudjátok-e, hogy a mi karjainkon kívül nincs többé semmi oltalma Magyarországon a törvénynek, a jognak, az igazságnak?!

Rémuralom napjait éljük! Borzalmas történetek most Magyarországon. A becstelenség, a hazaárulás ülik szerte szét orgiákat. Ebben a reménytelen helyzetben össze kell tartania minden tisztességes magyar embernek. Hajdu testvérek! Közöttünk nem lehetnek hazaárulók! Hajdúk! Bocskay-népe akármilyen poli-

tikai meggyőződésű is, nem nyújthat segítséget az alkotmány hóhéraimnak, ezeknek a megtévelyodött, megreszegedett gazembereknek. Önön véreink árultak el bennünket most is, mint mindig. Nehéz, örök átok közöttünk a hazaárulás. Miért? Mert nem léptünk fel ellenük sohasem teljes szigorúsággal. Labancok, muszkavezetők, darabont-legények, mungó-hazaárulók mindig akadtak közöttünk.

De most már betelt a pohár! Hajdu-testvérek. Eddig és ne tovább! Talpra kell állanunk végre nekünk is. El kell söpörnie jogos haragunknak azt a csodát, amely nem néz semmieszent dologra, csak a judási aranyak sápadt ragyogására. Hajdu testvérek! Akik szelet vetnek, vihart aratnak!

Vihar keletkezik most széles Magyarországon. Hatalmas, világot rengető vihar. El fogja söpörni ez a vihar mindazokat, akik orv módon akarják meggyilkolni a magyart. Rettenetes lesz ez a vihar. Téméntelen pusztítást fog reánk hozni. Lehet, hogy piros vérözönár sodorja csak el hóhéraikat. De mindegy! A vihar megtisztítja a levegőt. És a levegő most Magyarországon rettentő nehéz. Tikkadtak, fáradtak, elernyedtek vagyunk. Fojtogat ez a levegő. Ezért kell a közelgő vihar.

Tudjátok-e, hogy mi lesz ez a vihar: egy egészséges, hatalmas forradalom! Magyarországot már csak ez mentheti meg, úgy látszik. Elárultak Judásaink és most meg kell váltanunk ezt a szegény országot.

Hajdu testvérek! Mi csak Bocskay-népéhez méltó módon cselekedhetünk. A mi hazaszeretettünket nem lehet áruba bocsájtani. A mi tiltakozásunk hangját nem néithatja el semmiféle főispáni erőszak, sem bérenc-hazudozás. Hajdúk! Hajduvármegye törvényhatóságának tagjai, nekünk cselekedniük kell. Eggyelőre még csak tiltakozunk. Tiltakozunk úgy, ahogy ezt szeretett képviselőnk, Veszprémi

István indítványozza. Fogadjuk el azért teljes terjedelmében az ő indítványát, amely szóról-szóra így hangzik:

Nemcsak képviselőházunkban, hanem az egész országban mély megdöbbenést és zúgó felháborodást keltett a képviselőház elnöki székebe törvénytelen választás alapján beült gróf Tisza István azon erőszakos ténye, melylyel a hírhedt véderőtörvényjavaslatot általánosságban és részleteiben, sőt harmadszori felolvasásban is elfogadtattak, megszávozottak jelentette ki anélkül, hogy a szövegre felírt képviselőknek a szót megadta, a vitát bezárta, a kérdést érthetően feltette, a képviselőket szavazásra felhívta és a szavazás eredményét megállapította, a vagy meggyőződött és másokat meggyőzött volna arról, hogy a képviselők az elnöki széket eloglaló ur ajkáról a pokoli zajban elszálló kijelentésekről egyáltalában tudomást szereztek.

A közmegebotránkozás tehát gróf Tisza magatartása és eljárása felett — fájdalom — erősen indokolt.

Nem kisebb dologról van itt szó, mint arról, hogy egy nagyúr göggyében és hatalmi mámorában határt féket nem ismerő ur a magyar parlamentben elkobozta az alkotmányos tárgyalás szabályait, zsarnoki önkénytelenséggel teltette magát a törvényeken, erőszakkal, rendőri, csendőri és katonai karhatalommal tette urrá magát a törvényes rend, emberek, általában a helyzet felett, a törvényhozás terméből rendőrökkel hurcoltatta ki és katonai kordonnal tartotta távol a nép megválasztott és az ő jogtalan uralmát némán tűrni nem tudó képviselőit és mindezen, egyaránt jogtalan és erőszakos, tényekben nehezen győgyítható, még mondhatnánk talán, halálos sebet ütött a magyar alkotmányon, elrabolta a nemzet jogát s keserűen példázta előttünk a zsarnoki, az önkényuralom legvérfertősebb jeleneit.

Ilyen végtelenül szomorú helyzetben ne legyen feltűnő, ha azt kérdezzem: ugyan mi baj, vagy mi rossz lehet még hátra e szerencsétlen nemzet számára?

Azt mondják: a nyílt abszolútizmus. Dőre fenyegetés! Hát az mi,

midőn egy ember, pedig nem is fejedelem, egy országgyűlésnek, szabály, törvény, alkotmány ellenére korlátlan ura, feltétlen parancsolója s parancsainak karddal, szuronygyal, golyóval és talán akasztófával is végrehajtója?

Ez már póré abszolútizmus az én felfogásom szerint, vagy ha nem az, hát annál is rosszabb, lealázóbb, végzetesebb, siralmas állapot. Igen, mert egy abszolút fejedelmi akaratot végrehajtó katonai hatalom lehet szigorú, de majd mindig becstelen, de egy felkapaszkodott szivtelen ur eljárása mindig kegyetlen és többnyire becstelen.

Ha már ilyen nehéz napokra virradunk, nekünk nem szabad megrémülni, össze kell tartani, vállalva hazafiságunk teljes erejével kell viszhazaverni a nemzet jogaira, alkotmányos életére mért durva támadást.

E célból indítványozom, hozza meg közgyűlésünk s közölje feliratlag a kormánygyal a következő határozatot:

«Hajduvármegye törvényhatósága a legsúlyosabb aggodalmat táplálja a magyar országgyűlés képviselőházában i. év június 4-én s az ezt követő napokon történt törvénytörés és alkotmányrombolás felett, elítéli Tisza István gróf erőszakos és hazafiatlan eljárását, az ezen eljárással magát azonosító kormány ellen a legnagyobb fokú bizalmatlansággal viseltetik. Ohajtja és kéri, hogy a törvény és törvényerejű szabályok uralma a parlamentben hovaelőbb helyreállíttassék és kijelenti már most, hogy a nemzet törvénytelenül hozandó törvények végrehajtására vonatkozó közreműködését annak idején meg fogja tagadni és tisztviselőinek meg fogja tiltani.»

Hiszem és remélem, hogy Hajduvármegye közönsége e határozati javaslatot, illetőleg indítványt el fogja fogadni. Vér, jó magyar vér buzog Bocskay utódai ereiben, lelkét hazafiság lakja, szívében honszereltem lobog. E népből nem csatlakozhatom.

Weszprémi István.

Butorok

legelőnyösebben a Csapó- és Piac-utca sarkán lévő Butorcsarnokban szerezhetők be.

„Éljen a köztársaság!”

Országos agitáció folyik a letiport alkotmány helyreállításáért és az általános választójogért, az egyedül szilárd alkotmánybiztosítékért. Más közösi kérdéssel ezidőszerint nem foglalkoznak az ellenzék szónokai. És csodélatosképpen az országban majdnem mindenütt, ahol az ellenzéki szónokok beszélnek, föl-fölrivalg a nép ajkáról ez a közbekkiáltás:

— Éljen a köztársaság!

Haragosan, dacosan, süvitve, harogva vág bele ez a szó a szónokok szavába, nem egyszer, hanem számtalanszor, nemcsak a kemény «kuruc» vidékeken, hanem régi «labanc» fészkekben is.

— Éljen a köztársaság!

Ki az, aki most ezt a szót kivitte a tömegek közé?

Tudunkkal a magyar parlamenti ellenzéki pártok kivétel nélkül szigorúan monarchista alapon állanak és eddigi agitációjuk során sem a király ellen, sem általában a monarchikus államforma ellen nem szóltak egy érva szót sem.

A szociáldemokrata párt ugyan már természeténél fogva republikánus párt és sem nálunk, sem másutt soha semmit sem fog elmulasztani, ami alkalmas a monarchikus rendszer megengedésére, megbuktatására; de Magyarországon ezidőszerint még a szociáldemokrata párt sem folytat külön kiélezett köztársasági agitációt, egyszerűen azért, mert sokkal közelebb fekvő és sokkal égetőbb kérdéseket kell megoldani és mert amugy is minden lépés, amely progresszív irányban történik, egyuttal lépés a köztársaság felé.

Hát akkor ki csinált itt köztársasági agitációt? Ki az, aki kivitte a tömeg közé ezt a vörös jelszót:

— Éljen a köztársaság!

Ki az, aki nem is a munkásságnak, hanem a királyhűségben nevelkedett kispolgári elemeknek — kispárosoknak, kispapoknak — az ajkára adta a vörös jelszót:

— Éljen a köztársaság!

Kik azok a veszedelmes izgatók?...

Nagyon magas helyen kell őket keresnünk. Az egyik a magyar képviselőház elnöki székében ül: gróf Tisza Istvánnak hívják. Ez az elvetemült egyén szétrugta a magyar alkotmányt, egy összevadászolt piszkos csirkefogó kompániával határozatokat hozott, amelyeket törvényeknek nevezett el és a királylyal szentesített; az ellenzéki képviselőket katonai hatalommal tartatja távol jogaik és kötelességeik gyakorlásától, a forrongó népharagot katonai erővel szoríttatja le, már pedig a köztudat szerint a katonai és császári katonája, amit tehát a katonaság most mivel, azt a köztudat a császár számlájára írja. A királyhűségben nevelt jámbor kispolgári észjárás szerint a király a törvénynek, az alkotmánynak legfőbb őre, védelmezője, aki esküt tett az alkotmány-

ra, tehát nem tűrheti annak megsértését. És ezt a lojális, királyhű polgárságot a legutóbbi hetek eseményei brutálisan kizavarták jámbor, naiv hitéből. Mikor ez a polgárság azt látta, hogy a király megszorongatta Tisza István törvénytépő kezét és köszönetet mondott Tiszának azért amit az egész független magyar közvélemény törvénytörésnek, alkotmánytiprásnak bélyegezett, akkor lehámlott a hályog a királyhű polgárok szeméről... Így adta Tisza István a tömegek ajkára a jelszót:

— Éljen a köztársaság!

De még följebb is kell keresnünk a köztársasági agitátort. És folytatván utunkat, eljutunk a trónhoz és környezetéhez.

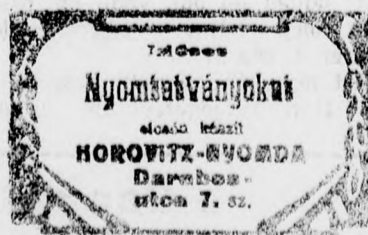
A király megígérte — ennek már hét éve! — az általános, egyenlő, titkos választójogot. Ezt az ígéretet trónbeszédekben — tehát igen ünnepélyes és komoly formában — megismételte. A legsürgősebb és semmi más kérdés közbevetésével el nem odázható reformnak minősítette a választójog reformját. És mi történt azóta? Egész csomó törvényt csináltak a nép kárára; új adókkal terheltek meg bennünket; százmilliókat nyuztak rólunk idegen földek elfoglalására; hadihajók építésére, ágyukgyártására; de a választójogot még mindig nem kaptuk meg. A király ígért valamit, igen nagy dolgot ígért a népnek és az ígéret még ma is pusztá ígéret, sőt már el is van feledve és a király azt a mocskos kezét szorongatja, amely a legkonkább akadálya a királyi ígéret teljesülésének. Így adta a király a tömegek ajkára a jelszót:

— Éljen a köztársaság!

Hát éljen... A magyarországi szociáldemokráciának minden erejét a gazdasági és politikai szervezkedés meg az általános választójogért való küzdelem tartja lekötve még mindig. A kiélezett köztársasági agitációra nem jutott sem időnk, sem erőnk. Ha most ezt a munkát olyan **konok és energikus agitátor** végzi el, mint gróf Tisza István és olyan illusztris érfiu, mint Első Ferencz József, hát ez ellen nekünk lehet a legkevesebb kifogásunk. Ők ketten kitűnő agitátorok, nagyon jól dolgoznak, hiszen pár hét alatt kivájták a királyhű polgárságból az országos kiáltást:

— Éljen a köztársaság!

Csak folytassák az agitációt, pár hónap alatt csodálatos eredményeket érhetnek el.

A debreczeni polgári fiúiskola múlt éve

A debreczeni nyilvános magán polgári fiúiskolának most jelent meg az értesítője az 1911—12. tanévről. Székely Simon igazgató jelentéséből a következőket adjuk közre:

A lefolyt tanévvel az iskola immár működésének hatodik évét töltötte be. Beiratkozott összesen 136 tanuló s így a létszám az előző tanévvel szemben szép számmal való szaporodást tüntet fel.

A tanári testület két új tagot kapott, mivel György Oszkárt az ügyvéri állami főreáliskolához, illetve Imrét pedig a budapesti tisztviselő leányi állami főgimnáziumhoz nevezte ki a közoktatásügyi kormány. — Előbbi helyét König Vilmos, a nyelv- és történettudományi szakcsoportra képesített okleveles polgári isk. tanárral, utóbbiét Löw József, a természettudományi és matematikai szakcsoportra képesített okl. polgári isk. tanárral töltötte be az iskola igazgatósága, kik — mint elődeik — minden tehetségükkel járultak hozzá az iskola nivójának emeléséhez.

A szokásos időben megtartott intéző konferencián a tanulók előmenetelét, magaviseletét és szorgalmát lapítottuk meg. A rossz viselkedő, vagy gyenge előmenetelű tanulók szülői hivatalos értesítés útján kérétek el, hogy az illető tanuló odahaza fokozott ellenőrzésben részesítsék.

Itt nem hagyhatom felemlítés nélkül azt a körülményt, hogy — alig egy-két szülőt leszámítva — szülő és iskola között — sajnos — még mindig elég mostoha viszony áll fenn. Évközben nagy ritkán tapasztalható érdeklődés a szülők részéről, nem törődnek gyermekeikkel, csak a tanév vége felé, mikor a tanulón már keveset, vagy éppen semmit sem lehet segíteni, szakítanak maguknak időt, hogy fiaik előmenetele stb. felől tudakozódjanak.

A tanítás folyását egészségi szempontok ez évben sem zavarták. A tanulók egészsége körül két esetben komolyabb aggodalomra volt ok. — Mindkét eset a negyedik osztályban fordult elő. Az egyik — fájdalom — halállal végződött. Róth Emilt, egyik kiváló előmeneteli és viselkedő tanulókat január hó 26-án ragadta el a kéréselhetetlen halál, a mélyen sújtott szülőknél ezton is mély részvételmet fejezem ki.

Az iskola a jelen tanévben istan- könyvekkel látta el a szegényebb sorsú tanulókat s több tanuló részben teljes, részben feltandíjmentességben részesített. Csak elveinket követjük, ha ezeknek névszerinti feltüntetésétől most is tartózkodunk.

Csánky Viktor kir. tanácsos, tanfelügyelő ur március 26-án látogatott el iskolánkba. Végig haligatta az egyes osztályokban folyó tanítást, feljegyzést, megtekintette a tanulók írásbeli dolgozatait és rajzait s a látogatásról tartott tantestületi értekezleten a hallottak és látottak felett teljes meglepedésének adott kifejezést.

Kirándulást a jelen tanévben nagyobbát nem tettünk, noha a Tatrába való kirándulásunk minden mozzanata elő volt már készítve. Már majdnem indulásra készen állottunk, midőn ennek — közbejött váratlan akadályok miatt — el kellett maradnia.

A tantestület tagjai ez évben is fejtettek ki iskolánkivüli működést részint jótékony célú intézményekben, s részint irodalmi téren.

Természetrizai, természettani, földrajzi, szabadkézi és mértani rajzi stb. szemléltető eszközeink a jelen tanévben is ujjakkal szaporítottak.

Az osztályvizsgálatokat és évszázó ünnecélyt június 16—20. napjain tartottuk s ezzel az 1911—1912. tanév véget ért.

Az iskolánk jeles növendékei a következők: Beck Zoltán, Berkovits Hermann, Fögel Ferencz, Kiss Endre, Klein Ferencz, Klein Nándor, Makai Sándor, Reiner Pál, Bernfeld Ernő, Grünfeld Simon, Ullman Andor, Krón József, Klein Akos, Schiffmann Armin.

A Paterno-pör.

Ítélet előtt.

A Paterno-pör immár befejeződéséhez közeledik: a vádbeszéd után megkezdődtek a védőbeszéd s azután az esküdteket illeti a szó a gyilkos főhadnagy pörében. A pör kellemetlen akorddal zárul Paternora nézve: kiderült róla az is, hogy emlékiratait, amelyeket nagy hatással olvastak fel az esküdteknek — plagizálta.

Pacces ügyész szónoklata fegyelmeztető volt egész napot. Száraz, szürke ember, aki eddig meglehetősen energia nélkül működött. Beszéde azonban rideg és kegyetlen volt. Paternora dösségait ismerteti, reménytelen anyagi helyzetét, amelyből a grófnő pénzével akar menekülni. Paternót a hidegen megfontolt gyűlölet és bosszuvágy hajtotta, aljasan, vadállatiasan és brutális módon ölt: aljasan, mert lopva, hátulról támadt áldozatára; vadállatiasan, mert a kést megforgatta a sebben és brutálisan, mert a grófnő holttestét olyan helyzetben hagyta, amely az asszonyt az utolsó prostituálthoz méltó színben tünteti fel.

Utána Falcone ügyvéd beszélt. — azon a színteljes hangon, amely az olasz védők szónoklatait elviselhetetlenül ellenszenvenessé teszi. A grófnőt idézi fel, «akinek szent alakja az égből tekint az esküdtekre és nagy szemek kegyelmeit kérnek az imádott férfinak.» Hosszasan hizeleg az esküdteknek, akik szerinte «nem lehetnek közönséges férfiak, ha a sors erre a hivatásra kiszemelte őket».

Délután a nagy temperamentumu Scimevilli védő beszélt, általános pszichológiai szempontból vizsgálva a gyilkosságot, cáfolva az ellenszakértőt. Az ő beszéde a nagyközönségnek, a népszerűségnek van szánva: hivatkozik Ibsen «Kisértekek» című drámájára, mint az örökös baj szörnyű példájára.

A molnár boszuja.

Merénylet egy igazgató ellen.

Ma reggel kilenc óra előtt véres merénylet játszódott le Budapesten a Wohanka F. és Társa cég Váci-körút és Markó-utca sarkán levő irodájában.

Grobó Kovács István vágbányai, negyven esztendő molnár körülbe Wohanka F. és Társa cégnél egy 24 lú' másfél évvel ezelőtt rendelt a löerős motort.

Ugy látszik azonban, hogy Grobó vagy megbánta a vételt, vagy pedig — mint azt több levélben megírta a cégnek — rossz volt a motor. Ertesítette a céget, hogy a motort nem hajlandó megtartani és intézkedjenek mielőbbi visszaszállítása iránt. A Wohanka-cég azonban ragaszkodott a megkötött üzlethez és semmi áron sem akarta a motort visszavenni. Grobó erre úgy gondolkodott, hogy ha az esedékes részletet nem fogja a cégnek beküldeni, valamiképpen rálbirja mégis csak arra, hogy a motort visszavegye. Már az első részletet nem küldte be, mire a cég beperelte Grobót. Erre az elkeseredett molnár ma reggel feljött Budapestre, hogy megboszuja magát a cégen, amely a szerinte használhatatlan motort vételével kiforgatta a vágyonkájából és teljesen tönkre tette.

Reggel kilenc óra előtt beállított a cég irodájába, ahol Zeller igazgatóval találta magát szemben. Amint az igazgatót meglátta, izgatottságban egy szót sem szőtt, zsebébe nyúlt s revolvert vett elő és kétszer Zellerre süttette. Az első golyó Zeller mellébe furdott volna, ha az igazgató félre nem állt a merénylő kezét. A második golyó Zeller balkarjának felső részét roncsolta össze.

Innen a hivatalnokok termébe rohant Grobó, ahol ötször egymásután elsütötte revolverét. Az egyik golyó talált csak, amely Lautenberg István hivatalnok combját sértette meg. Zeller igazgató a közelben levő mentőkhoz rohant, ahol sebtét bekötötték és lakására szállították. A mentők vették ápolás alá Lautenberget és Grobót is, akit a Rókusba vittek.

A szerencsétlen molnár eszméletlenül fekszik a Rókusban, úgy hogy kihallgatni ezideig nem lehetett.

Köröznek egy volt debreczeni kasszirnök.

Schvarcz Gizella históriája.

Egy volt debreczeni szép kasszirnök keres most országosan a rendőrség. Debreczenbe is megérkezett az országos kalandornő körözése. A nő Sárosi (Svarcz) Gizella, aki két évvel ezelőtt egyik debreczeni módrendű kávéházban mint kasszirnök volt alkalmazva.

Schvarcz Gizella sokáig körülrajongott tündére volt az éjszakai kávéházaknak.

Rossz sorsa még Debreczenben összehozta egy Klein Béla nevű vándorsípistával, aki teljesen megszédítette a putikok csillagát. Annak rendje és módja szerint a szép Gizella jegyet váltott Klein Bélával, és össze is esküdtek.

Mint asszony járta meg azután férjével a kalandorok viszontagságos pályáját. Egy ízben Pöstyénben került a detektívek kezére. Mint káptalani jószágigazgató mutatkozott be Klein Béla az előkelő társaságnak és az esti kártyapartiknál rövid pár nap alatt vezető szerepet játszott. Feleségével együtt manipuláltak a zöld asztal körül.

A kiforszírozott «szerencse» azonban elragadta őket és végre is figyelni kezdték Fortúnának a kedvelt gyermekeit. A gyanu nem csalt. Tettenérték őket s lovag Bialoscurszky, az előkelő társadalom detektívje, ott a zöld asztal mellett tartóztatta le őket. Szabadulásuk után egy ideig különvölten éltek a házastársak. Svarcz Gizella buffet-leány lett a budapesti Royal-orfeumban. Mikor elunta a magános életet, visszament Klein Bléához. Az idei telet Bécsben és Tjtrafüreden töltötték. Az utóbbi fürdőhelyen ismét a zöld asztal pillangója lett Svarcz Gizella. Most azonban hármashban igyekeztek kiforszírozni a szerencsét. Bebey László dr., egy züllött ügyvéd volt a partnerük jóban-rosszban egyaránt.

Előkelő megejelensük, a Svarcz Gizella reprezentatív szépsége a legdistingváltabb társaság ajtóit kinyitotta előttük. A rossz véletlen azonban itt is a rendőrség kezére játszotta őket. Klein és Bebey dr. ma váltócsalásért és hamiskártyázásért az ügyészség fogházában ülnek, — Svarcz Gizellát akkor szabadon engedték, de mivel terhelő adatok merültek fel ellene, körözését elrendelték. Egy orosz gróf került most a hálójukba. A férfiak kártyán fosztották ki, a szépséges Gizella asszony pedig szerelméért zsarolta ki tőle utolsó rubelljeit. Közben pedig valami váltócsalási ügy is rá bizonnyult Svarcz Gizellára.

Mindezen bizonyítékok alapján a rendőrség a három cinkostárs ellen az eljárást megindította s addig is, míg az ügyészségnek átadhatja őket, fogva maradnak.

Szökött rab

a Petőfi-tér bokrai alatt

A Petőfi-téren posztoló őrszem. Lakatos István 101. számú rendőr ma hajnalban a vasuti állomás előtti sétányon a bokrok között a puha pázsiton egy elbujt alakot vett észre. Megpiszkálta a kardjával, mire az alak mozgolódnni kezdett és kellelenül kibujt puha fekhelyéről.

A rendőr felszólítására elmondta, hogy Cseszlai Mihálynak hívják, 20 éves rab-szökevény, aki Sátoraljaúj helyből, az ottani fogházból szökött meg. Éjjel érkezett Debreczenbe és a vasuti állomástól egyenesen a Petőfi-tér bokrai közé ment éjjeli szállást keresni.

A rendőr az ípsét bevitte a központi ügyeletre, ahol töredelmesen megvallotta, hogy 1910. év őszén Kállósemlényben betört Róth Ferenc lakásába és a nyiregyházai törvényszék ezért 14 hónapi fogházra ítélte. Büntetését Sátoraljaúj helyen töltötte, ahonnan a múlt hó elején dolgozás közben megszökött és azóta bujdosott hol itt, hol ott. Kóborlásai közben érkezett Debreczenbe és állítása szerint itt itisztességes munkát akart keresni. Minthogy pénze nem volt arra, hogy szállást váltson, azért feködt a bokrok tövébe.

A rendőrségen a szökevény rabot letartóztatták és a sátoraljaúj helyi törvényszéket értesítették az esetről. Ma vagy holnap már visszaszállítják a sátoraljaúj helyi fogházba.

Az első városközimeccs

Nagyvárad legyőzte Debreczent

A nagyvárad «Szabadság» a Debreczen—Nagyvárad közötti reprezentív mérkőzésről a következőket írja: «Két szomszédos nagy vidéki város válogatott footbalcsapata először mérte vasárnap össze az erejét, ezért volt országos jelentőségű a Nagyvárad—Debreczen közötti footbalmeccs. Négyezer főnyi, distingvált nézőközönség előtt ment végbe a meccs, a melyen Nagyvárad 4:1 arányban legyőzte Debreczent. Három NSE válogatottakat, a kadétoakat a honvédelmi miniszter sürögnyileg eltöltötte a meccstől, helyettük a NAC-tartalékok játszottak. A debreczeni csapatra rá se lehetett ismerni előbbi játékaik után, 6—8 gólt érdemeltek volna a sárga-kék fiúk, annyira indiszponálan mozogtak. Az első félidő iramát Nagyvárad diktálta, magas, biztos passzokkal uralkodva a mezőn.

Debreczen középsőjátékkal, — Nagyvárad szélső kiszökevényekkel dolgozik, a két ellentétes technikájú csapat küzdelme érdekes és izgalmas volt mindvégig. Az 5-ik percben, Oblát beadásából Kovács lövi az első gólt, ugyancsak ő a 17-ik percben másfél lépésről a kapufába lövi

labdát. A 27-ik percben Kovács beadását Rónai veti hálóba. A debreczeni kapus bravuros védése három biztos góltól menti meg kapuját, — Jakobovits is remekel két ízben is.

A második félidő közepén játékba jön Debreczen, 20 percig szorongatja a nagyvárad ikaput. A 20-ik percben Oblát kiszökik, elfaultolják, a 11-ből Niesner a mérkőzés legszebb gólját lövi. Három perc múlva Debreczen Markovits beadásából gölt ér el, majd 10 percig fölényben van, de a 59-ik percben Niessner szökteti Rónait, ki a kapu elé kanyarodva gölt lö Kitűnő volt a csatársor. Jakobovits tökéletes munkát végzett, oly nyugodt, biztos védést produkált, hogy Sisi se különbet. Fritz és Hani ha második félidőben összeroppantak a halvesorból és csak Schossberger volt kifogástalan. Skriván a második félidő ijedelmeiben kiesett a stilsből és sokat rontott driblingjeivel. — Debreczen válogatottjai annyit lufoltak és paccoltak, hogy a közönség, mely ismeri félelmes játékerejüket, — nem akart hinni a szemeknek. Tolnai, Blattner, a két Balla, Hankovits Stern voltak a legjobb emberek.

Este bankett volt, sok telköszöntővel. Tolnai mondta a legérdekesebbet, szerinte be kell ismerni, hogy Nagyvárad egyéves sportja elérte nivójával a régi, dicsőséges debreczeni sportot. Összel megismétlik a városközi meccset, Debreczen innen reméli a méltó revánzst. Kívánatos volna, hogy addigra reális és nivójához méltó sporttelephez és pályához jusson a debreczeni sport is.»

SZABOLCSKA a mungó.

Költő, mint a hatalom kuvasza

Hja, régi szép idők! Amikor még a költők igazán éreztek és igazán irtak is. Szabolcska Mihály, az «ideális szerelem» költője a «moderne» közül való. Hosszu sorát lehetne felsorolni az olyan cselekedeteinek, amelyek megráfolják hazug ömlengését. Elégnek találjuk most, ha leköszöljük, hogy a költő ur miképen ugatta meg az obstrukciót. Nem jelenhetvén meg ugyanis Temesvár közgyűlésén, a főispánhoz a következő levelet intézte:

Méltóságos főispán ur! Nagy sajnálatomra nem lehetek jelen a város törvényhatóságának közgyűlésén. Kötelességemnek tartom azonban e válságos időben magyaros színvallással őszinte csatlakozásomat bejelenteni legalább ezuton azon polgártársaim felfogásához, akik a magyar országgyűlésen immár egy év óta tult céltalan obstrukciót a legteljesebben elítélik. Teszem pedig ezt mint szivemszerinti hü negyvennyolcas ember azzal a párttal szemben, mely magát negyvennyolcasnak adva ki, végképpen kompromittálta. sőt megcsufolta negyvennyolcas eszményeinket és a magyar zászló elejtésével nemzeti létünk legádázabb ellen-ségeivel keveredett szomorú cimborságba.

Hazafias üdvözléttel vagyok tisztelő híve

Szabolcska Mihály.

„Éljen a köztársaság!”

Országos agitáció folyik a letiport alkotmány helyreállításáért és az általános választójogért, az egyedül szilárd alkotmánybiztosítékért. Más közösi kérdéssel ezidőszerint nem foglalkoznak az ellenzék szónokai. És csodálatosképpen az országban majdnem mindenütt, ahol az ellenzéki szónokok beszélnek, föl-fölrivalg a népkajkáról ez a közbekialtás:

— Éljen a köztársaság!

Haragosan, dacosan, süvitve, harogva vág bele ez a szó a szónokok szavába, nem egyszer, hanem számtalanszor, nemcsak a kemény «kuruc» vidékeken, hanem régi «labanc» fészkekben is.

— Éljen a köztársaság!

Ki az, aki most ezt a szót kivitte a tömegek közé?

Tudtunkkal a magyar parlamenti ellenzéki pártok kivétel nélkül szigorúan monarchista alapon állanak és eddigi agitációjuk során sem a király ellen, sem általában a monarchikus államforma ellen nem szóltak egy szóra sem.

A szociáldemokrata párt ugyan már természeténél fogva republikánus párt és sem nálunk, sem másutt soha semmit sem fog elmulasztani, a mi alkalmas a monarchikus rendszer megengedására, megbuktatására; de Magyarországon ezidőszerint még a szociáldemokrata párt sem folytat külön kiélezett köztársasági agitációt, egyszerűen azért, mert sokkal közelebb fekvő és sokkal égetőbb kérdéseket kell megoldani és mert amugy is minden lépés, amely progresszív irányban történik, egyuttal lépés a köztársaság felé.

Hát akkor ki csinált itt köztársasági agitációt? Ki az, aki kivitte a tömeg közé ezt a vörös jelszót:

— Éljen a köztársaság!

Ki az, aki nem is a munkásságnak, hanem a királyhűségben nevelkedett kispolgári elemeknek — kisiparosoknak, kisgazdáknak — az ajkára adta a vörös jelszót:

— Éljen a köztársaság!

Kik azok a veszedelmes izgatók?...

Nagyon magas helyen kell őket keresnünk. Az egyik a magyar képviselőház elnöki székeben ül: gróf Tisza Istvánnak hívják. Ez az elvetemült egyén szétrugta a magyar alkotmányt, egy összevásárolt piszkos csirkefogó kompániával határozatokat hozott, amelyeket törvényeknek nevezett el és a királylyal szentesített; az ellenzéki képviselőket katonai hatalommal tartatja távol jogaik és kötelességeik gyakorlásától, a forrongó népharagot katonai erővel szoríttatja le, már pedig a köztudat szerint a katonai császár katonája, amit tehát a katonaság most mivel, azt a köztudat a császár számlájára írja. A királyhűségben nevelt jámbor kispolgári észjárás szerint a király a törvénynek, az alkotmánynak legfőbb őre, védelmezője, aki esküt tett az alkotmány-

ra, tehát nem tűrheti annak megsértését. És ezt a lojális, királyhű polgárságot a legutóbbi hetek eseményei brutálisan kizavarták jámbor, naiv hitéből. Mikor ez a polgárság azt látta, hogy a király megszorította Tisza István törvénytépő kezét és köszönetet mondott Tiszának azért amit az egész független magyar közvélemény törvénytörésnek, alkotmánytiprásnak bélyegezett, akkor lehámlott a hályog a királyhű polgárok szeméről... Így adta Tisza István a tömegek ajkára a jelszót:

— Éljen a köztársaság!

De még följebb is kell keresnünk a köztársasági agitátort. És folytatván utunkat, eljutunk a trónhoz és környezetéhez.

A király megigérte — ennek már hét éve! — az általános, egyenlő, titkos választójogot. Ezt az ígéretet trónbeszédében — tehát igen ünnepélyes és komoly formában — megismételte. A legsürgősebb és semmi más kérdés közbevetésével el nem odázható reformnak minősítette a választójog reformját. És mi történt azóta? Egész csomó törvényt csináltak a nép kárára; új adókkal terheltek meg bennünket; százmilliókat nyuztak rólunk idegen földek elfoglalására; hadihajók építésére, ágyúgyártására; de a választójogot még mindig nem kaptuk meg. A király ígért valamit, igen nagy dolgot ígért a népnek és az ígéret még ma is pusztá igéret, sőt már el is van feledve és a király azt a mocskos kezét szorongatja, amely a legkonokabb akadály a királyi ígéret teljesülésének. Így adta a király a tömegek ajkára a jelszót:

— Éljen a köztársaság!

Hát éljen... A magyarországi szociáldemokráciának minden erejét a gazdasági és politikai szervezkedés meg az általános választójogért való küzdelem tartja lekötve még mindig. A kiélezett köztársasági agitációra nem jutott sem időnk, sem erőnk. Ha most ezt a munkát olyan **konok és energikus agitátor** végzi el, mint gróf Tisza István és olyan **illusztrált** értelmű, mint Első Ferencz József, hát ez ellen nekünk lehet a legkevésbé kifogásunk. Ők ketten kitűnő agitátorok, nagyon jól dolgoznak, hiszen pár hét alatt kiváltották a királyhű polgárságból az országos kiáltást:

— Éljen a köztársaság!

Csak folytassák az agitációt, pár hónap alatt csodálatos eredményeket érhetnek el.

A debreczeni polgári fiúiskola múlt éve

A debreczeni nyilvános magán polgári fiúiskolának most jelent meg az értesítője az 1911—12. tanévről. Székely Simon igazgató jelentéséből a következőket adjuk közre:

A lefolyt tanévvel az iskola immár működésének hatodik évét töltötte be. Beiratkozott összesen 136 tanuló s így a létszám az előző tanévvel szemben szép számmal való szaporodást tüntet fel.

A tanári testület két új tagot kapott, mivel György Oszkárt az ügyvéri állami főreáliskolához, illetve Imrét pedig a budapesti tisztviselői állami főgimnáziumhoz nevezte ki a közoktatásügyi kormány. — Előbbi helyét König Vilmos, a nyelv- és történettudományi szakcsoportra képesített okleveles polg. iskolai tanárral, utóbbiét Löw József, a természettudományi és a matematikai szakcsoportra képesített okl. polgári isk. tanárral töltötte be az iskola igazgatósága, kik — mint elődeik — minden tehetségükkel járultak hozzá az iskola színvonalának emeléséhez.

A szokásos időben megtartott intéző-konferencián a tanulók előmenetelét, magaviseletét és szorgalmát állapítottuk meg. A rossz viseletű, vagy gyenge előmenetelű tanulók szülői hivatalos értesítés útján kértük el, hogy az illető tanulót odahaza fokozott ellenőrzésben részesítsék.

Itt nem hagyhatom felemlítés nélkül azt a körülményt, hogy — alig egy-két szülőt leszámítva — szülő és iskola között — sajnos — még mindig elég mostoha viszony áll fenn. Évközben nagy ritkán tapasztalható érdeklődés a szülők részéről, nem törődnek gyermekeikkel, csak a tanév vége felé, mikor a tanulón már keveset, vagy éppen semmit sem lehet segíteni, szakítanak maguknak hidót, hogy fiaik előmenetele stb. felől tudakozódjanak.

A tanítás folyását egészségi szempontok ez évben sem zavarták. A tanulók egészsége körül két esetben komolyabb aggodalomra volt ok. — Mindkét eset a negyedik osztályban fordult elő. Az egyik — fájdalom — halállal végződött. Róth Emilt, egyik kiváló előmenetelű és viseletű tanulónkat január hó 26-án ragadta el a kimerülhetetlen halál, a melyen sajnos szülőinknek ezután is mély részvételem tejezem ki.

Az iskola a jelen tanévben is tankönyvekkel látta el a szegényebb sorsú tanulókat s több tanuló részben teljes, részben féltandijmentességben részesített. Csak elveinket követjük, ha ezeknek névszerinti feltüntetésétől most is tartózkodunk.

Csányi Viktor kir. tanácsos, tanfelügyelő ur március 26-án látogatott el iskolánkba. Végig haligatta az egyes osztályokban folyó tanítást, feltevést, megtekintette a tanulók írásbeli dolgozatait és rajzait s a látogatásról tartott tantestületi értekezleten a hallottak és látottak felett teljes meglegedésének adott kifejezést.

Kirándulást a jelen tanévben nagyobbát nem tettünk, noha a Tatrába való kirándulásunk minden mozzanata elő volt már készítve. Már majdnem indulásra készen állottunk, midőn ennek — közbejött váratlan akadályok miatt — el kellett maradnia.

A tantestület tagjai ez évben is fejtették ki iskolánkivüli működést részint jótékonycélu intézményekben, s részint irodalmi téren.

Természettajzi, természettani, földrajzi, szabadkézi és mértani rajzistb. szemléltető eszközeink a jelen tanévben is ujjakkal szaporítottak.

Az osztályvizsgálatokat és évszázó ünnecélyt június 16—20. napjain tartottuk s ezzel az 1911—1912. tanév véget ért.

Az iskolánk jeles növendékei a következők: Beck Zoltán, Berkovits Hermann, Fögel Ferencz, Kiss Endre, Klein Ferencz, Klein Nándor, Makai Sándor, Reiner Pál, Bernfeld Ernő, Crümfeld Simon, Ullman Andor, Krón József, Klein Akos, Schiffmann Armin.

A Paterno-pör.

Ítélet előtt.

A Paterno-pör immár befejeződéséhez közeledik: a vádbeszéd után megkezdődtek a védőbeszéd s azután az esküdteket illeti a szó a gyilkos főhadnagy pörében. A pör kellemetlen akorddal zárul Paternora nézve: kiderült róla az is, hogy emlékiratait, amelyeket nagy hatással olvastak fel az esküdteknek — plágizálta.

Paccs ügyész szónoklata fegyelme el a tegnapi egész napot. Száraz, szürke ember, aki eddig meglehetősen energia nélkül működött. Beszéde azonban rideg és kegyetlen volt. Paternoa dösségait ismerteti, reménytelen anyagi helyzetét, amelyből a grófnó pénzével akar menekülni. Paternót a hidegen megfontolt gyűlölet és bosszuvágy hajította, aljasan, vadállatiasan és brutális módon ölt: aljasan, mert lopva, hátulról támadt ráldozatára; vadállatiasan, mert a kést megforgatta a sebben és brutálisan, mert a grófnó holttestét olyan helyzetben hagyta, amely az asszonyt az utolsó prostituálthoz méltó szinten tünteti fel.

Utána Falcone ügyvéd beszélt. — azon a színteljes, hamis pártoszu hangon, amely az olasz védők szónoklatait elviselhetetlenül el-lenszenvenessé teszi. A grófnót idézi fel, «akinek szent alakja az égből letekint az esküdtekre és nagy szemmel kegyelmei kérnek az imádott férfiak». Hosszasan hizeleg az esküdteknek, akik szerinte «nem lehetnek közönséges férfiak, ha a sors erre a hivatásra kizemelte őket».

Délután a nagy temperamentumu Scimevilli védő beszélt, általános pszichológiai szempontból vizsgálva a gyilkosságot, cáfolva az ellenszakértőt. Az ő beszéde a nagyközönségnek, a népszerűségnek van szánva: hivatkozik Ibsen «Kisérletek» című dramájára, mint az örökös baj szörnyű példájára.

Betörők HIREK.

a Degenfeld-téren

Feltörték egy vassátrat

A Degenfeld-téri vassátrat az elmúlt éjjel betörők látogatták és miután alapos szemlét tartottak a sátrakban beraktározott hentesárak fölött, a 9-ik számú sátrnál állapodtak meg.

Ez a sátor Szegedi József hentesé. A betörők a sátor vasredőnyét lezáró vaskapcsot és lakatot lefeszítették és így hatoltak be a sátorba, ahol valószínűleg nagyobb zsákmányt sejtettek. A kimérő asztal fiókjában mindössze 50 korona készpénzt találtak a betörők és ezt magukhoz véve, eltávoztak, anélkül, hogy a sátorban levő husneműekhez nyultak volna. A betörést a tulajdonos reggel 6 órakor vette észre, a mikor kiakarta nyitni a sátrat és a kellemetlen felfedezésről azonnal jelentést tett a rendőrségen.

Női szörnyetegek.

Naponta négy férfit gyilkolt meg az anya és leánya.

Szörnyű bandát fedezett fel a laodogai kormányzóság csendőrsége. El Kurdion falu határára egy különálló kertes parasztházban Kamarina özvegy parasztasszony hajadon leányával. A községbelieknek feltűnt, hogy messze vidékről férfiak jöttek, meglátogatták Kamarinákat, aztán soha többé nem mutatkoztak. A csendőrség nyomozni kezdett és a falu határára fekvő erdőben több férjholttestet talált elásva. A rettenetes felfedezés után a parasztasszonyt és a leányát letartóztatták.

Házukba a baromfióban 27 férjholttestet találtak, a melyeket az áldozatokról ra börtel a két szörnyeteg nő. Az egyik szobában vas csapóajtó volt, amely a pincébe nyílt. Ezen át dobták az odacsalt jómódú férfiakat a pincébe és ott cinkostársaikkal együtt agyonverték a szerencsétleneket, a holttesteket azután vagy az erdőben, vagy az udvaron elföldelték.

Kamarina és leánya bevallották, hogy a múlt hónapban 40 férjholttestet is elárultak, akik közül harminc parasztot már elfogtak a csendőrök.

Kamarina Ipanova, 17 éves leánya töredelmes vallomást tett. Elbeszélte, hogy a két utolsó hónapban egyetlen egy nap sem múlt el a nélkül, hogy legalább négy férjolttestet nem gyilkoltak volna. A fiatal gyilkos leány maga ötven embert ölt meg. A zsákmány majdnem mindig csekély volt, csak egyszer történt, hogy nagyobb prédára tettek szert, mikor egy kapitányt csaltak a házba s annál ékszereken kívül 360 rubel készpénzt is találtak. Alig lépett a vendégszobába a kapitány, a csapóajtón át belezúgott a pincébe, nyakát szegte s több dolog nem volt vele. A többi áldozatokat a pincében agyonverték.

A Simonyi-uton.

Mintha a borongós-arcu Alpesekről leléptünk volna az örök, napsütéses Rivierára, olyan könnyű, meleg érzés ébred az ember lelkében, mikor a város farsztó zajából kimenekül az árnyas, hűs Simonyi-utra. Oh, milyen más itt minden! Milyen szép itt minden! Az akácfák suttogó lombjainak zenéje, a csendes, piros júniusi alkonyatok. A szecessziós villák kerti kruppjain a maga ezerszínű pompájában csillog a nyár. A kinyílt, hamvas rózsák csodás fehérséggel bámulnak bele a hosszú lábon álló színes gömbökbé, melyek könnyed büszkeséggel tükrözik vissza a természet hűségét. Zöld, szeszszekusált háttér mindenfelé. Meleg színek megnyugtató harmóniája. — Mintha minden, ami szép lehet az ember életében, ide költözött volna. A fény, a gazdagság, az élet júniusának poézise, a szerelem legédesebb dala, mintha mind ott élne, ragyogva annak a fehérruhás úde leánynak a szemében, aki az enyhén összeboruló rózsá-lombok alatt Heinét olvassa.

Oh, milyen más itt minden! Azok, akiket rossz sorsuk a kávéházi fák szegényes árnyékába kényszerít, azok nem ismerhetik a Simonyi-uti alkonyok egyszerű boldogságát. A párisi Champs Elysee villáinak stílusában épített villák, a gondozott parkok, a csönd, az ózondus levegő, mind-mind valami megnyugtató, nagy érzést lopnak a szívekbe és a nyitott ablakon át, a szobák alkonyi homályából kiszűrődő zongora-akkordok, a Jókai-regények finom romantikáját varázsolják ide, a Simonyi-utra. Ez itt a legszebb Debreczen.

A nagyvárossá való fejlődés minden színtörését meg lehet itt találni. Valóságos kis villa-negyeddé alakult ki pár év alatt és méltó dekorációja a lázas üzleti életet élő belső Debreczennek.

— **Erzsébet királyné arcképe.** — Ferenczy Ida csillagkeresztes hölgy, néhai Erzsébet királyné volt társalkodónője Erzsébet királyné arcképét Kecskemét város muzeumának ajándékozta. Ferenczy Ida, mint Kecskemét város szülőtte, Bécsből írt igen meleg hangú levélben közölte ezen elhatározását Kada Elek polgármesterrel. A hatalmas festmény, mely boldogult Erzsébet királynét a 70-es évekből ábrázolja, már Kecskemétre érkezett.

— **Védőoltás a kolera ellen.** Roux dr., a Pasteur-intézet igazgatója tegnap a tudományos akadémián közölte, hogy munkatársai, Conord és Conseille új, sokat ígérő kísérleteket folytatnak a kolera elleni immunizálás terén. Az önfelajdózó tudósok a maguk karizmaikba komma-bacillusokat oltottak, de lázas hőmérséklet-emelkedésen kívül semmi bajuk sem történt. Ez után a kísérlet után természetes úton, élő komma-bacillusokkal fertőzték meg magukat és a kolera legcsekélyebb nyoma sem mutatkozott rajtuk. Azt hiszik tehát, hogy immunizálhatják az embert kolera ellen, anélkül, hogy a szervezetnek ártanának, anélkül, hogy komma-bacillusokat vezetnék a vérkeringésbe.

— **Tarjátói továbbképző tanfolyam Nagyváradon.** A közoktatásügyi miniszter Nagyváradon iparostanonciskolai tanítók részére továbbképző közismereti tanfolyamot létesített. A tanfolyam szervezésével és vezetésével Szüts László ipariskolai igazgatót bízta meg, előadó tanárokat pedig Ardos Frigyes főreáliskolai tanárt, Biró Márk polgári iskolai igazgatót, Kötzmán János felsőkereskedelmi iskolai tanárt és Salamon Ernő polgári iskolai tanárt nevezte ki. A tanfolyam június 27-től július 27-ig tart és azon az ország különböző részeiből vesznek rajta részt a tanítók.

— **A pékmester panasza.** Marx János Vár-utcai pékmester panaszt tett a rendőrségen, hogy egy volt kocsis megbízás folytán adósaiból 64 korona 88 fillért felvett és azzal megszökött.

— **A Nemzeti Kévéházban egy jól szervezett női zenekar Takács Tusi primásné vezetésével ma és minden este hangversenyt tart.** Szíves pártfogást kér: Rosner A., kávéskalmából.

— **Országos állatvásárok Szatmár vármegyében.** Szatmár vármegyében országos állatvásárok lesznek a következő községekben, a következő napokon: Julius 1-én Avaslekcencén és Nagykarolyban, 2-án Szatmárnémetiben, 4-én Erdődön, 5-én Magyarberkeszen, 9-én Szamoskrassón, 12-ikén Kővárhosszútaluban, 15-én Felsőbányán és Sárközön, 19-én Csengerben, 22-én Mátészalkán, 29-én Fehérgyarmaton, Nagypaládon és Szénváralján, 30-án Krasznabélteken.

— **Vak tüzlárma a királyi várpalotában.** Tegnap délután három óra tájban a budapesti királyi várpalotából a tűzoltóságnak jelentették, hogy a főhercegi lakosztály közelében az istálló kigyuladt. A tűzoltóság nagy készenléttel kivonult, de tüzet seholsem talált. Erre megvizsgálták a tüzelőkészüléket, amely még ekkor is tüzet jelzett. Megállapították, hogy a készülék két drót érintkezése folytán elromlott és állandóan tüzet jelzett. Az I. és II. kerületi tűzoltóság riadóra kivonult s miután dolguk nem akadt, a palotai tűzörsgel együtt a hibás készüléket nyomban kijavították.

— **Játék a vasuti váltóval.** Tordai Simon barlatalui váltóór Mihály nevű 8 éves kis fia a váltókészülékkel játszadozott és pajkosságból két sín közé szorította játszótársának, a kis Markovics Mártonnak a lábát. A szerencsétlen kisfiu lábát a váltó teljesen összelapította, úgy hogy teljesen életveszélyes állapotban vitték be a kórházba.

— **Vendéglő-változás.** A Halászfőle (Törő-) vendéglő a tulajdonos elhalálása folytán gazdátlanul maradt. A vendéglőt, mint értesülünk, Lévai Izsó jönevű, kitűnő debreczeni vendéglős vette át teljesen bérbe, aki most a naggerdei Dobos-pavilonban működik, a közönség teljes elismerésére.

— **Suffrageitok éhségstrájkja.** Bankhurst és Lawrence londoni suffrageitok, akik szerdén éhség-strájkot kezdtek s az orvosok minden kísérletének, hogy táplálékot adjanak nekik, hevesen ellentáloztak, tegnap este szabadon bocsátották, mert az a veszedelem fenyegetett, hogy mind a ketten az orvosok keze alatt meghalnak. Így is mind a ketten megbetegedtek. Bankhurstot egy vidéki szanatóriumba vitték, Lawrence pedig, akit elszállítani nem lehetett, Londonban maradt.

Csecsemőt ölt

egy patikus segéd vigyázatlansága.

A kis Vajna Juliska tragédiája.

Július 25-ére virradóra morfiummérgezésben meghalt egy két hónapos csecsemő, a kis Vajna Juliska, Vajna Károly Fűvészkert-utca 10. szám alatt lakó kereskedő leánykája. Végzetes orvosság-cserélés okozta halálát. Ugyanis a kisleány napokkal azelőtt súlyos hörghurutban szenvedett és a család házi-örvosa, dr. Balkányi Ede porokat rendelt a számára. Az orvosságot Vajnák cseléde, Deres Julianna a Nap című gyógyszerárban rendelte meg. Ugyanezen időben dr. Hajnal Arthur fogorvos is rendelt gyógyszert a Nap gyógyszerárban. Papp Gyula gyógyszerészsegéd, aki a recepteket elkészítette, a kiadásnál a két gyógyszert összekeverte. A Hajnalék orvosságát Vajnákknak adta ki és viszont. Vajnák, mit sem sejtve, az orvosságot beadták a csecsemőnek, aki ettől természetesen nem hogy jobban lett volna, hanem állapotja egyre rosszabbodott. Vajnák orvost hívtak és ekkor kiderült a végzetes tévedés. Közben dr. Brokes Győző is megvizsgálta a beteg csecsemőt és megállapította a morfium-mérgezés. A véletlenül Vajnákhoz került orvosság ugyanis morfium volt.

A kis Vajna Juliska tegnap reggelre meghalt. A rendőrség a vizsgálat során jelentést tett az esetről az ügyészségnek, mely elrendelte a kis hulla felboncolását. A boncolást Rézler Ervin vizsgálóbírósegéd és Hortobágyi Ernő rendőrfogalmazó jelenlétében dr. Horváth Arthur és dr. Gálbory Samuel törvényszéki orvosok végezték. A felboncolt holttest véret és beltartalmát valamint a végzetes orvosság maradványait felküldték a budapesti törvényszéki vegyésznek véleményezés végett.

Gyermekrontó

katholikus pap.

Magyarországba menekült.

A miteransdorfi csendőrpáncsnok ság táviratot intézett a budapesti főkapitánysághoz és közli, hogy a langeggi kolostor priora, Bruckner Ignác a szervitarend tagja volt és plébános, aki negyvenkilenc éves, erkölcsstelen merengletet követett el egy tizenkét éves leány ellen, azután megszökött Langeggből. Közli a miteransdorfi csendőrpáncsnokság a nyomozás adatai szerint, a gyermekrontó páter Budapést felé menekült. Miután az osztrák-magyar szervita szervita rendnek Bécsben, Budapesten, Fraknóban és Egerben kolostorai vannak, nincs kizárva, hogy a megszökött plébános a kolostorok egyikében rejtezködjék. A rendőrség megítette a szükséges intézkedéseket, hogy ha a gyermekrontó páter Magyarországon tartózkodnék, itt letartóztassa.

Szadista

szatmári ügyvéd.

Érdekes bünper.

Érdekes, de súlyosan kompromittáló ügyben adott vádiratot tegnap a szatmári kir. ügyész. Az ügy terheltje egy szatmári fiatal, 34 éves ösmert nevű ügyvéd, a vád pedig szemérem elleni erőszak büntette. A vádirat elmondja, hogy az ügyvéd ez év május végén hajnalig tartó mulatás után elhívta a lakására annak a vendéglősnék a szobaleányát, ahol mulatott. A leány elment, de az ügyvéd meglepően furcsa dolgokat kívánt tőle, majd nekiesett és kutyakorbáccsal verte, a kegyetlen ember addig huzgálta a földön hajánál fogva, amíg a szerencsétlen nőnek haja kitépte.

A félholtra vert leányt a kétségbeesett ordításra összesereglett emberek szabadították ki a nekivadult ember kezei közül, de ekkor már alig volt eszméleténél és elborította a vér. A vádirat több tanút hivat a tényállás bizonyítására és felhossa azt is, hogy a vádlott 4—500 koronát ígért a leánynak, hogy ne csinaljon botrányt a dologból, a mit azonban a csufosan összevert nő nem akart elfogadni.

Az ügyvédre azt rebesgetik, hogy megrögzött szadista.

Az amerikai elnökválasztás

Az Amerikából érkező utolsó híradások nagy meglepetésekkel szolgáltak. A republikánus párt, mely évtizedek óta gyakorolta a felsőbbes egyeduralkodást, kettészakadt: egyik fele Taftot, másik fele Rooseveltet választotta elnökjelöltül. Viszont a Baltimoreban ülésezett demokrata-párti konvent — jóllehet, a demokraták koronázatlan teje, Parker konvent elnöksége ellen foglalt állást — mégis Parkert választotta tanácskozási vezetőjévé. Roosevelt híveivel kiépített a republikánus pártból a progresszív pártot, másfelől a demokratapárt egysége Roosevelt progresszív programjához húz s így kiélesbíti a demokraták között is így lehet ellentétet.

Nem lehetetlen, hogy a demokraták feje, Bryan is megbukik a saját pártjában s ép oly kevésbé lehetetlen, hogy az így megbukott párt vezér odaül Roosevelt mellé, hogy őt, aki három ízben buktatta el, győzelemhez segítse.

Oly jelenségek ezek, melyek fölött nem lehet napirendre térni. Kétségtelen, hogy új, fűszerecske szellők tudogálnak az Atlanti-Océánon.

Néhány nap előtt még nagy nevek harca folyt a köztársaság berkeiben, ma a nevek, a jelöltek kérdése jóformán tisztázódott s helyébe lépett az elvek, a programok harca. Ámde a programok nem fűdik a pártkereteket. Három, sőt — úgy lehet már talán holnap — négy párt fog szemben állani egymással s a mi még zavarosabbá teszi a helyzetet: két fogalomban kifejeződő programmal. Ezek a konzervativizmus és a progresszivitás, melyek a politikai programot jelentett republikánus és demokrata fogalmak helyébe lépnek. Első pillantásra legálább is kissé különösnek tetszhetik,

ha a mi szemünkben szélső republikánus jelző mellett a reakcionárius jelzőt látjuk. De gondoljunk arra, hogy Amerikáról van szó s amink nálunk talán szélső liberálizmus, az odaát a republikánus párt vasfegyelmbe szorított maradságát jelenti.

Bizony nagyon kétséges, hogy valóban így van-e. Taft, Roosevelt, Parker és Bryan nevei címerpajzsok, melyek mögött nagy egységek és nagy közösségek érdekei markolják az előreszegezett lándzsát. A trösztök, a tarifágy, a bank- és valutaügy, a drágaság (amely odaát se kisebb, mint nálunk), a népek intenzívebb részeseése a kormányzásban, a választók választása s az iniciálás révén, mind súlyos kérdések. És ha az elnökjelöltek komolyan veszik e gyönyörű elméleteket, úgy méltó a küzdelmük arra az érdeklődésre, a melylyel az egész világ kíséri azt az eddig Amerikában is páratlan harcot, mely a jelekből ítélve nem utójára hozza lázba az Ujvilág millióit.

A bécsi repülőverseny

A bécsi repülőmeeting második napja különös incidens nélkül folyt le. Az erős szél és zivatar miatt a magassági rekordok egyáltalában nem sikerültek.

A francia pilótákat, akik mind könnyű gépekkel jöttek, a melyeken nem vihetnek utasokat magukkal, nagyon bántja az, hogy az osztrák aviatikusoknak, akik rendszerint utassal repülnek, az utassal való repülés mellett a tényleg elért magassághoz még ennek negyven százalékát is hozzá számítot.

Igy történt, hogy Blaschke főhadnagy 6300 méter magasságot mutatott föl, oly magasságot, a melyet tényleg aviatikus soha el nem érhet. Nem lehetetlen, hogy e miatt a francia résztvevők idő előtt eltávoznak a repülőtérről. Közbeszéd tárgya De Roy belga aviatikusnak tragikus sorsa, ki a vasárnapi repülés alkalmával lezuhant és több rendbeli sebesülést szenvedett, és aki Aspernben egy magánlakásban fekszik, ahol egy cseh orvos ingyen kezeli. Hangárjában, nem volt elzárható szekrény és oldalzsebéből a repülés napján ellopták 1200 koronát tartalmazó tárcáját. Azonkívül, noha Antwerpenben egy szállító céggel megegyezett, hogy Stadlaug 530 frankért fogják a gépét szállítani, — Stadlauban nem adták ki neki a gépet, amíg 900 koronát le nem fizetett. A gépnek Stadlauból Aspernig való szállításáért, a mely ut mindössze három kilométerre terjed, további 300 koronát kellett fizetnie. Jelenleg még a visszautazásra való pénze sincs meg; repülőgépe pedig teljesen eltört.

A céltábla versenyben Garos francia 250 méter magasságból 320 méternyire közelítette meg a célt. A versenyeket végig nézte Rainer királyi herceg is.

Az albániai forrongás.

Katonai lázadás Monasztirban.

Konstantinápolyi jelentés szerint Monasztirban egy zéslőalj török katonára fellázadt s átpártolt az albánokhoz. Ezt a hírt megerősítik a hivatalos táviratok is, amelyek szerint tíz tiszt és száznál több katonára szökött meg. A monasztiri katonaség zendülése a török fővárosban érthető izgalmat keltett. A minisztertanács azonnal foglalkozott a lázadással. A tanácskozás után kiadott közlemény szerint a katonák szökése Olaszország érdekében való lázadás, s a kormány szigorúan meg fogja büntetni részeseit.

A szökevény tiszték valamennyien albánok. Ez a körülmény igen fontos a legújabb események megítélésénél. Ebből nyilvánvaló, hogy az az albán forrongás nem tekinthető pusztán az agitátorok munkájának, hanem abban nagy része van az albánok faji érzésének s egyúttal megnyilvánulása annak a türelmetlenségnek, melylyel a török kormány által megígért, de eddig végre nem hajtott reformokat várják. S a török kormány bizonyára nem hagyja figyelmen kívül ezt az intést s a lázadók megbüntetésén kívül ebben az irányban is keresni fogja a nyugtalanság eloszlátásának módjait.

Falusi kislány Debreczenben

„Jegyző uram, kérem szépen, Instanciát adjon nekem...”

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy falusi kislány. Tizenöt éves volt. Szép volt. Barnapiros arcú, dongás mellű. Hamis szemű. Ringó járásu... Még csak most került ki a gazdasági ismételő iskolából. Szép volt és szolgálni szeretett volna Debreczenben. Beállított tehát a jegyző urhoz, aki már régen kikerült az ismételő iskolából és megszólalt:

— Jegyző uram, kérem szépen, Instanciát adjon nekem...

— Hja, rózsám! — felelte a jegyző ur, azt nem én adom, hanem a nagyságos főbíró ur. Most szombat van. Gyere be velem a városba.

Júli megfogadta a jó tanácsot. És bejött Debreczenbe. És bement egyik szállodába, hogy cselédkönyvet kapjon a nagyságos főbíró urtól. A szálloda portásától megkérdezte, hogy merre is van hát a jegyző ur, aki ő rá vár? A portás utba igazította, aztán rohant a rendőrségre és szólt:

— A tekintetes kapitány urnak alázatosan jelentem, egy falusi kislány éppen most ment be hozzánk a szállodába, hogy titkosan kéjelegjen a jegyző urral.

A kapitány nyomban elküldött egy rendőrt, hogy hozza le a szállodából a kislányt.

A rendőr megjelent a tett színhelyén. Aztán bekopogtatott:

— Szabad?

— Halt! Nem szabad! — volt a válasz. Megtelt. Elfoglalva. Nem szeretek ismétlésekbe bocsátkozni. —

Nem elég, ha egyszer mondom, hogy megtelt?! — kiabálták belülről.

— Nem szeret ismétlésekbe bocsátkozni, — erősítette egy női hang is.

A rendőr a tagadó válasz dacára döngöteni kezdte az ajtót, mire belülről csakhamar kinyitották. Ott állott a jegyző ur. Haragosan. Kipirulva a dühtől és még mástól. Egészen elöntötte a méreg. A méreg is, meg más is... És ott állott a 15 éves kislány. Köténye-csücskét zavartan emelte a szeméhez. Irult-pirult. Látszott rajta, hogy most először — kapták rajta — a tilosban.

Júli bevallotta, hogy nem éppen imádkoztak, amikor a rendőrség megzavarta a kettőt. De hát ő nem hibás. A jegyző ur azt mondta, hogy a főszolgabírói hivatalba viszi.

A jegyző ur — hallgatott. Majd megkérte a rendőrkapitányt, bocsátaná szabadon a falusi kislányt, mert otthon őt agyoncsapja a falu, ha megtudják, hogy milyen uton jutott hozzá a 15 éves kisleánynak az egész lilomterméséhez.

A kéro hangra a kapitány ur engedett.

A jegyző ur aztán a Júli kezében nyomott három koronát, hogy villamoson menjen egész a vámig, onnan oszti csak siessen haza, mert kilenc óra is lesz, mire hazaér.

Júli, a tizenöt éves Júli, — mit tehetett mást? — megfogadta a jó tanácsot és nagy busan kifelé indult a szobából. Utközben lassan, csendben dudolgatni kezdte:

Jaj, de tompa a pennája,
Soknak irhatott alája...

A jegyző ur pedig szinte önkéntelen mormolta utána:

Hát azt, lelkem, ne csodálja,
Egész falu ezt használja...

Ez a história esett meg szombaton délután öt órakor a jegyző ur, — a falu pennája, — meg a dongás mellű, pozsgás arcú, ringós dereku 15 éves Julival.

Kerner József zeneiskolájának záróvizsgálója.

Egy debreczeni urleány sikere

Tegnap délután tartotta meg Kerner József zeneiskolájának záróvizsgálóját a debreczeni római katolikus főgimnázium dísztermében. A vizsga nagyon szépen sikerült és a jelenvoltak osztatlan tetszését vívta ki. A közönség sűrű tapsokkal honorálta a szebbnél-szebb ének- és zongoraszámokat. Különösen kitűnt az énekesek között egy bájos, szép debreczeni urleány, Voith Iluska, aki valóban csodálatos művészi képességgel adta elő énekszámait. Voith Iluskának bámulatos hangterjedelme van, amely különösen a felső regiszterekben kimondhatatlanul kedves és fülbemászó. A közönség színi nem akaró tapsal énekelte a kis művésznőt.

Kitűntek még: Ormos Anna, P. Nagy Irén, Leitner Paula. A kitűnő eredmény Kerner József zenepedagógiáját dicséri.

Nem lesz gyümölcsstermés.

Elpusztította a fagy

Keserves családás érte az ideai gyümölcs szeszont. Tavasz idején, amikor a gyümölcsfák virágzani kezdtek, kárttevő fagyok léptek fel az országnak majdnem minden részében s a gyümölcsstermést legnagyobb részben tönkretették.

A silány gyümölcsstermés következtében ebben az esztendőben olyan drágaság lesz a gyümölcsfajokban, amilyen régóta nem volt. A legjobban fogják az ideai rossz gyümölcsstermést a nagyobb vidéki városok fogyasztói megérezni, akik csakis a helyi termelésre vannak utalva.

Még szomorúbb lesz a helyzet abban az időpontban, amikor a kajszinbarack kerül a piacra, mert ennek a gyümölcsnek legnagyobb része elfagyott. Kecskeméten például, a hollóriási mennyiséget szoktak termelni s ahonnan normális körülmények között Német- és Olaszországot is elhárítják, az idén egyáltalán nincs, teljesen elpusztult. Azokban a szőlőkben, amelyekben jó termés idején 50-60 métermázsá terem, az idén a legjobb esetben sem lesz több egy-két métermázsánál, ami a helyi fogyasztásra is kevésnek fog bizonyulni. Ami a szilvát illeti, abból már több kerül majd piacra, de azért felényi sem, mint az elmúlt esztendőben. A körtetermés szintén gyöngének ígérkezik, ellentétben az almával, amely ezidő szerint még szépen mutat.

Evtizedek óta nem volt ilyen keserves állapot a gyümölcsstermés tekintetében, mint az idén.

Dráma

az orosz-német határon.

Tilsithől tipikusan orosz esetet jelentenek, mely tegnapelőtt történt az orosz határszéli Scmallemingken község határában, s mely ríktó fényt vet az orosz határvörök lelkiismeretlenségére. Egy orosz kivándorló-csapat pénzzel akarta megvesztegetni az őrtálló katonát, hogy akadálytalanul átmehessen a határon. Mivel ép a kitűzött időre lehetett várni a felváltást, az őr azt a tanácsot adta a kivándorlók vezetőjének, hogy inkább a legközelebbi őrszemmel lépjen érintkezésbe.

Felváltás után az előbbi őrszem elrejtőzött egy közeli bokorban, hogy megfigyelje a történéseket. Közben — úgy látszik — tudatára ébredt súlyos fegyvelemsértésének, mert hirtelen kilépett rejtekhelyéből s lebeszélni igyekezett bajtársát arról, hogy megkösse az alkut a kivándorlók megbízottjával. Mivel azonban az új őrszem ekkor már megkapta a pénzt, ez arra kérte a felváltott őrszemet, hogy ne árulja el a dolgot senkinek. A felváltott őrszem azonban riasztó lövést tett, hogy a katonai készenlét figyelmét felkeltse, mire a megvesztegetett őrszem két lövéssel agyonlőtte. Azután felszólította a kivándorlókat, hogy gyorsan fussanak át a határon, majd önmaga ellen fordította a fegyvert és agyonlőtte magát.

Mire a készenlét a helyszínére ért, a kivándorlók, kik egyuttal csempész-árut is vittek magukkal, már német földön és így biztonságban voltak.

Akasztófák

árnyékában

Két halálos ítélet a Kurián.

A pozsonyi rablógylilkosság

Kilián János 21 éves pincér, aki már több ízben volt büntetve különféle bűncselekményekért, a pozsonyi börtönben arról tárgyalta fogolytársával, miképpen lehetne pénzt szerezni.

Kilián a múlt év november elején szabadult ki a fogságból s nyomban hozzáfogott egy banda szervezéséhez, akikkel végrehajtsa a börtönben kidolgozott tervét.

Összeállt Pozsonyban Benes Józse állás nélküli pincérral, Steeták Rezső bécsi soffőrrel és Rapcsányi Ignác 17 éves szerelőnissal, akiknek elmondotta, hogy információi szerint könnyen lehetne pénzhez jutni, ha kirabolnák Verekyén az öreg trafikoksisasszonyt, vagy Szűcs Károly pozsonyi hentesmester üzletét, ahol szombatnként csak két asszony tartózkodik, vagy végül ha kirabolnák a pozsonyi Ventur-utcai trafikot, amely özv. Németh Józsefné. A banda tagjai végre is elhatározták, hogy kirabolják özvegy Németh Józsefnét.

Csakhamar megtudták, hogy a trafikosnő egy 73 éves öregasszony, a leánya, Karola, pedig pupos, vézna beteges lány, akik este 10 óráig tartják nyitva a trafikot és mindig sok pénzt hordanak maguknál. A banda tagjai lesben álltak a trafik előtt.

A 17 éves Rapcsányi jelt adott társainak, amikor özv. Némethné este háromnegyed tíz órakor lecsavarta a trafikban a gázt és kijött az üzlet elé, hogy leeresse a redőnyt. Benes és Stepeták utána mentek a kapun és követték a lakásba, ahol Stepeták földhöz vágta az öregasszonyt és egy zsebkezdőt dugva a szájába, fojtotta meg. Benes pedig a leánynak esett, akit hasonló módon fojtogatott.

A két gyilkos ekkor hamar előszedte a trafikosnő zsebéből a Wertheim-szekrény kulcsokat, felnyitották a szekrényeket, amelyekből 600 koronát, egy csomó ékszer és sok szivart loptak el. A rendőrség a gyilkosokat hamar elfogta.

A pozsonyi esküdttöróság Benes Józsefet gyilkosság és rablás bűntette miatt, Stepeták Rezsőt mint bűnszolgát, özv. Németh Józsefné meggylilkolásában, továbbá lopás és sikkasztás bűntette miatt kötél általi halálra, Kilián Jánost mint bűnszolgát három évi börtönre, a kis-korú Rapcsányi Ignácot pedig 4 évi fogságra ítélte. A Bécsben elfogott Stepetákot a bécsi esküdttöróság ítélte halálra, de ügyében még nem döntött a felelősségi bíróság.

Semmiségi panaszait tegnap tárgyalta a kir. Kuria I. bűntető tanácsa Vaikó Pál bíró előadásában. A kir. Kuria hosszabb tanácskozás után a bényújtott semmiségi panaszokat elutasította. A Kuria ezután kegyelmi tanácsot alakított, amelynek határozata hivatalos titok.

A felelős szerkesztő távollétében

A szerkesztő távollétében

HASZNÁLJON! Szaggatás, fejfájás, oldalnyílalás, hát- és derékfájdalmak ellen Dr. Borovszky-féle most már kellemes szagu

BOROLINT.

Ára 80 fillér, próbaüveg 50 fillér.

Mosakodásra: szépitő és a legjobb fertőtlenítő

Borolin-szappant.

Ára 30 és 80 fillér.

Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen

Borolin-cukorkát.

Ára 20 és 40 fillér.

Kapható az ország nagyobb gyógytáiraiban és drogériáiban.

Kapható városunkban a következő czégeknek: BATÁRY IMRE, HARSÁNYI LAJOS, KUBEK SÁNDOR, MIHALOVITS JENŐ, STEINER MANÓ gyógyszerészeknél, KÖZPONTI DROGÉRIÁBAN,

DEUTSCH LAJOS, MÁYER JENŐ és BÉLA, NAGY ANDRÁS, BALOGH M. J. kereskedő uraknál, — Érmihályfalván: MÁTRAI ÁKOS gyógyszerárban. — Földesen: WEISZ MIKSA kereskedésében.

Viszontelárusítók kerestetnek! — Kérjen ingyen használati utasítást! Próbáüveg állatorvosoknak ingyen

Központi Borolin-Főraktár Budapest, II. Margit-rakpart 45. szám.

Allandóan

mellékkeresetként is

sok pénzt

kereshet

ha címét foglalkozása megjelölésével Budapest, 55-ös postahivatalba „Universium” jellegre beküldi. — Nem ügynökség.

Szent László (Püspök) hévvez-gyógyfürdő.

Nagyvárad mellett, Dants István fürdőberlő kezeleése alatt.

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél, kocsin háromnegyed órai távolságban. Május—augusztus hónapokban naponta 12, vasárnap és ünnepeapokon 16 vonat közlekedik Nagyváradra. A vasuti állomás a fürdőtelepen van.

Az európai hírt 41° C. meleg természetes hévvez javalva van: az izületek és izmok csuzos bántalmainál, idült és különösen savas izületi loboknál, csonttörések és különösen visszamaradt vastagodásoknál; köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiásnál); különböző bőrbajoknál, végre női bajoknál; belsőleg: heveny és idült gyomor bántalmaknál, májbajoknál és vesekövek eseteiben. Állandó fürdőorvos: Dr. Nagy Ignác.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 1 korona 60 fill. és 8 korona közt váltakozik. Gyógyterem (Kursalon) hirlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztallal. Terraszok szép kilátással. Éttermek, cukrászda, sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő öserdőben. Az erdőben jó tekepálya és lawn-tennis.

Öt tükörfürdő és 13 kádfürdő kivül mörfordók is vannak rendelkezésre. Ujonnan épült uszoda uszás tanítással és homokkurával. Fürdők 40 fillértől 2 korona 40 fillérig. — Elsőrendű kitűnő zenekar. Telefonösszeköttetés Nagyváradra. — Villanyvilágítás. — A legszebb kiránduló és szórakozási hely. Konyha és vendéglő a berlő saját vezetése mellett. Prospektust kívánatra küld a fürdőigazgatóság.

HÁRSFALVA gyógyfürdő

klimatikus gyógyhely.

(Vasuti állomás.) Posta- estávirda. 230 méter magasságban fekszik a tenger színe felett. Fürdőidény május 1 — szeptember 30. Gyönyörű fekvés. ózondus hársfa és fenyőfaerdők. — Kényelmes és olcsó ellátás, modern berendezés, hidegvíz-gyógyintézet, sós- és fenyő beléző termek (Inhalatorium), savanyuvizes és vasas ásványvízfürdők, orvosi felügyelet alatt álló kitűnő vendéglők. Gyógy- vize kitűnő hatású tüdőbajok, malária (mocsárláz), gége-hörg- és tüdőhurut, máj- és lépdagaganatok, hólyaghurut, specificus a görvélyes csontbántalmaknál. Mindenféle idegbántalmak, fejfájás, migräne, histéria, szédülés, nehézlégzés, hipochondria, vérbajok, köszvény, görvély, bujakkór, delirium trem. potat. Női bajok, sápkór, havi zavaroknál. Részletebb felvilágosítással szolgál Hársfalva, Bereg megye.

a fürdőigazgatóság.

Mütrágya

a gazda kincse!

Superfosfát Chillsalétrum
Kálsuperfosfát Kénsavas ammoniak
Thomossalak Trágyagypsz
Kálsó, Kainit Száritott feká.
Valamennyi mütrágyafajok waggonszámra és mázsaszámra megrendelhetők

Moder építőanyagok

Cement Kavics
Mész Gipsz

Waggonszámra és kisebb mennyiségben jutányos áron megrendelhető!

Waggonhiány!

már most mutatkozik

indokolt, ha

SZÉN ÉS KOKSZ

szükségletét most fed-zi.

KLÁR ANDOR

Ipar- és Kereskedmi Részvénytársaság

DEBRECZEN, Piac-u. 77.

Telefon 445. szám.

Raktárak: Margit-fürdőtelep.

Telefon 358. szám.

∴ HIDVÉGER ANTAL ∴ Foglalkozik
 bank és váltóüzlete **az összes**
Debreczen, Deák Ferencz-u. 13. sz. bankügyletekkel
 TELEFON 416. szám.

VILLANY

Csillárok a legegyszerűbbtől a legszebb kivitelig jutányosan beszerezhetők
 Továbbá mindenféle felszerelési cikkek, valódi Dr. JUST WOLFRAMEGÓK
 16-50 gyertyafényig Kor. 1.50

Földvárinál

Debreczeni Első Elektrotechnikai Gyar és Villamos Műszaki Felszerelési Vállalat. Piacz-utcai barak.

Telefon 168. Gyar Széchenyi-u. 55. Telefon 816.

Tanuló felvétetik.

A Debreczeni

butorkészítő asztalosok árucarnok szövetkezete

mint az országos központi hitelszövetkezet tagja.
 Telfon 129. Telefon 129.

Hunyadi-utca 17-19. szám.

Felhívja a tisztelt butorvásárló közönség figyelmét dusan felszerelt árucarnokára, hol Debreczen első műasztalosainak és kárpitosainak termékei a legmértékeltőbb szabott árban áll a nagyérdemű közönség (rendelkezésére, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig. Megtekintés minden vételkényszer nélkül. Tervek, költségvetések, rajzok díjtalan. A rendelt avagy raktárból megvett butorokért a legmesszebbmenő garanciát vállalja, hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek.

Gyomorgörcs, kólika étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknél a legkitűnőbb háziszer a

■ HOLLANDI ■ GYOMORCSEPPEK

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő
 gyógyszeráránban
Debreczen.

Lapkihordó asszonyok lapunk kiadóhivatalában felvétetnek.

Ha „FORHIN“-nal permetez,

mert a „FORHIN“ a sokszorta megjavított **BORDÓI KEVERÉK** kész állapotban! Nagyon erősen tapad a nedves levélre is! Bármily harmatnál permetezhet vele! Semmi üledéke nincs! Számtalan elismerő nyilatkozat! Gyárjuk az eddig dr. Aschebrandt szabadalmát képzett **BEZKENPOR** és **BORDÓI PORT** is. Kérjen ingyen és bérmentve leírást **FORHIN** gyártói BUDAPEST VI. Váci-út 93.

Miért

Ne fogadjunk el Má-à-ást!!!

csak Óriás

FEDÁK

Cipőcrém-et?

Mert

szép fényt ad

Mert

Elegáns tőle a lábbeli

Mert

puhán tartja

Mert

Nem rongálja

Mert

Vizhatlanná teszi

a bőrt

Mert a legkényesebb izlést

kielégíti és

Mert egy

Óriás Fedák

cipőcrém, mely 4-szer annyit tartalmaz, mint egy más doboz **30 fillér-ért**

ebben a drága világban az egyedüli **olcsóság**

Minden szó egyszeri beiktatása **5 fillér**.
Vastagabb betűvel 10 (tiz) fillér

APRÓ HIRDETÉSEK

Levélbeli tudakozódásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell beküldeni. — Postán beküldött hirdetésekre vonatkozólag a utalvány-szelvény száma kéri.

Apró hirdetés előre fizetendő. Vidékről apró hirdetés díja levéljegyekben is beküldhető

OLCSÓ és jó órák, ékszerek legolcsóbban szerezhetők be Gasparik Adám órás és ékszerész-nél Debrecen, Hunyadi-utca 12. Ugyanott órajavítások legolcsóbban eszközöltenek.

EGY KÜLÖNBEJÁR-TU butorozott utcai szoba villanyvilágítással kiadó Darabos-utca 7.

PORTÁLT veszek, 6—8 méter széleset, jót, Piacz-utca 15., irodában.

INTELLIGENS, vig kedélyű társaság megy vasárnap a Hortobágyra. — Jelentkezőknek utasítást a kiadóhivatal ad.

CSINOSAN butorozott különbejárati utcai szoba villanyvilágítással kiadó Vörösmarty-u. 1.

LÉPCSŐHÁZI bejárattal kisebb butorozott szoba közel a főterhez azonnal kiadó. Cim a kiadóban,

FÉNYKÉPEZŐ GÉPEK gyári árban kaphatók Horoviz Zsigmond papíráru üzletében, Piac—Csapó-utca sarkán.

LUCERNA friss vágású, ölenként 8 fillérjével kapható Biró Pálnak miképcérsi országút mellett eső kertgazdaságban.

BUTOROKAT konyhaberendezéseket raktáron tarti Bálint József-asztalos (Csapó) Berek-utca.

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női fejtők, kész férfi, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eldva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Uti és vászon
Costümök
mérsékelt árakban
legújabb modellek után
legrövidebb idő alatt készülnek
Bosznay J. és Társa
női divat termében.

Szliács aczélfürdő Felső-Magyarország.

Egyedül ismert szénsavdus vasforrás. Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás belső használatra. Idény május hó 15-től szeptember hó 30-ig. Felülmulhatatlan vérszegénység, sápkór, női bajok, hátgerincz és idegbajok, bénulás ellen, átszenvedett betegség és erős munkásság után. Mint fürdőorvos Dr. NADOSSY ISTVÁN hiv. fürdőorvos működik. Utazás Bécsből 9 óra, északra Oderbergen át 5 óra, délről Budapestén át szintén 5 óra. Szliácsra vonatkozó falragaszok minden nagyobb vasuti állomáson ki vannak függesztve. Kimerítő felvilágosítást és prospektust, utazás valamint lakás árkezdvezményről az elő- és utóidényben stb. az Fürdőigazgatóság, Szliács (Zólyom-megye).

FÉLIX-gyógyfürdő

Téli és nyári gyógyhely

Nagyvárad mellett.

Egész éven át nyitva!

Európa leggazdagabb kénés hévíz-forrása, vízhőfoka 49 C. 17 millió liter napi mennyiség.

GSUZ, KÖSZVÉNY, ISCHIÁS, IZZADMANYOK S NŐI BETEGSÉGEK ELLEN.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul hatásos Félix-fürdő gyógyforrásait. Tükör-kád, iszap-mór és szénsavas-fürdők, 250 kényelmes lakószoba, társalgó-, zongora- és olvasóterem, kitűnő vendéglők, állandó elsőrendű cigányzene, vasérnaponkint katonazene, teniszpálya, gondozott sétautak, 400 holdas park és fenyveserdő, 16 személyvonat közlekedik május 1-től a Félix-fürdő állomására naponta. Posta, távirat, interurban telefon.

Gurtaxa és zenedij nincs.

Frospektust küld az
IGAZGATÓSÁG.

Szent Radegund Grác mellett

Gyógyhely és vizgyógyintézet.

Pompás fekvés, 750—1500 méternyire a tenger fölött. Pazar fenyves erdők, számtalan sétahelyek, nagyszerű forrásvíz, enyhe klíma pormentes levegő. Pavilon rendszer. Tudományos vizgyógy, masszáz villamos terápia, szénsavas fürdők, diétikus gyógymódok és berendezett nyári lakások. Mérsékelt árak. A fürdő és ivóvíz erősen rádium tartalmu. Prospektus ingyen.
Dr. Ruppló, az intézet vezetője.

Walla József

cementárugár részvénytársaság
Mozaiklap-, műkö-
és cementáru-gyár

BETON, VASBETON és BUR-
KOLÓ ÉPÍTÉSI VÁLLALAT

Iroda és gyár kizárólag:

BUDAPEST, VII., GIZELLA-UT 38.

Alapított 1878. évben.

TELEFON 59—90.
és 141—69.

Valódi brünni szövetek

az 1912. évi tavaszi és nyári idényre.
Egy szelvény 7 kor. | szelvény 10 kor.
3,40 m. hosszú | szelvény 15 kor.
teljes férfitruhához | szelvény 17 kor.
(kabát, nadrág és mellény) | szelvény 20 kor.
előzetlen, csak

Egy szelvény teljes szelvényhez 20.—K-ért.
szelvény felvilágosítást, tartásdíjat, ady-
kiszárat, stb. a fürdő-kiadó után megkapható és
mind a cég mindenütt ismét postázással rendelhető.

Siegel-Imhof Brünn.

Műtétik ingyen és bérmentve.
Az előzők, a melyeket a magánosítással, ha
szövetgyártásukat közvetlen Siegel-Imhof cégnek,
a gyári piacra rendel meg, igen költségteljes.
Buzgóság, legelőször ismét. Országos vállalkozás.
Elsőként, nyelmos bismarkia, még a legkisebb
szelvények is, teljesen bismarkia.

CSÁSZÁRFÜRDŐ BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kénés hévízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák, kitűnő hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőleg-, szénsavas- és villamos vízfürdők. — A fürdők kitűnő eredményre használnak főleg csuszobántalmaknál és idegbajok ellen. — Ivó-kúra a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés jótányos árak. — Gyógy- és zenedij nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.
az igazgatóság.